

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ

Пән:	Фармакология-2
Пән коды:	Farm 3301-2
Мамандығы:	6B10102 «Педиатрия»
Сағат саны/кредит саны:	150/5
Курс және семестр:	3/6
Тәжірибелік сабақ:	35

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқау силлабус негізінде әзірленді және кафедра мәжілісінде қаралды.

Хаттама № 10 «15» 05 2023ж.

Каф. мең., ф.ғ.к., профессор м.а. Токсанбаева Ж.С.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті

1-тақырып: Тыныс алу мүшелерінің қызметіне әсер ететін дәрілік заттар.

Бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын құралдар

2. Сабақтың мақсаты: Мыналар туралы түсінік беру және білім алуға мүмкіндік беру:

- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын дәрілік заттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктерін;
- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер;
- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын дәрілік заттардың жанама және токсикалық әсерлері;
- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын дәрілік заттардың негізгі препараттарына рецепт жазу;

3. Оқу мақсаттары:

- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын дәрілік заттардың негізгі фармакологиялық әсерлеріне назар аудару;

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Созылмалы бронхиттің өршуін емдеу принциптері.
2. Бронх өткізгіштігінің бұзылуы синдромында қолданылатын құралдар (бронходилататорлар). Бронходилататорлардың классификациясы. В2-адренергиялық рецепторларды ынталандыратын заттар. М-антихолинергиялық заттар. Миотропты бронходилататорлар. Лейкотриенді рецепторлардың блокаторлары.
3. В2-адренергиялық рецепторларды ынталандыратын заттар (сальбутамол, фенотерол, тербуталин, изадрин, орципреналин сульфаты, адреналин гидрохлориді.). М-антихолинергиялық заттар (атропин сульфаты, метацин, ипратропий бромиді). Дәрілік заттардың сипаттамасы, бронходилататор әсерінің механизмі. Қолдану көрсеткіштері.
4. Миотропты әсерлі бронходилататорлар. Эуфиллин мен теofilлиннің бронходилататорлық әсер ету механизмі. Қолдану көрсеткіштері, жанама әсерлері.
5. Лейкотриенді рецепторлардың блокаторлары (зафирлукаст, монтелукаст). Әсер ету механизмі. Қолдану көрсеткіштері Жанама әсерлері.
6. Қабынуға қарсы және бронходилататорлық белсенділігі бар құралдар. Стероидты қабынуға қарсы препараттар (гидрокортизон, дексаметазон, триамцинолон, беклометазон). Аллергияға қарсы препараттар (натрий кромолин, кетотифен). Әсер ету механизмі. Қолдану көрсеткіштері. Препараттардың сипаттамасы.
7. Бронхтың шырышты қабығының ісінуін кетіретін препараттар (мастикалық жасуша мембранасының тұрақтандырғыштары, глюкокортикоидтар). Әрекет және қолдану ерекшеліктері. Жанама әсерлері.
8. Өкпенің шырышты қабығының ісінуін кетіретін құралдар. Опиоидты анальгетиктер (морфин, фентанил, таламональ). Ганглионды блокаторлар (гигрониум, пентамин, бензогексония). Миотропты вазодилаторлар (Натрий нитропруссиді). Альфа-блокаторлар (фентоламин). Көбікті кетіргіштер (этанол).

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

1. Бронходилататорлардың түсінігі және жіктелуі.

2. Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Кордиамин – Cordiaminum (р-р 25% - 2 мл ампл. №10)

Бемегрид – Bemegridum (раствор 0,5 %- 10 мл № 10)

Цититон- Cytitonum (раствор 0,15 %- 1 мл № 10)

Камфора – Camphora (раствор 20 %- 2,0 № 6)

Лобелина гидрохлорид – Lobelini hydrochloridum (р-р 1% - 1мл ампл.№10)

Окселадин – Oxeladinum (таб. 0,02 №30)

Настой травы термопсиса – herbae Thermopsis (0,6-180 мл)

Амброксол – Ambroxolum (таб. 0,03 №20; сироп 0,6% по 120 мл.)

Бромгексин – Bromhexinum (таб. 0,008 №20)

Фалиминт – Falimint (драже 0,025 № 20)

Либексин – Libexinum (таб. 0,1 №20)

Амброксол – Ambroxolum (таб. 0,03 №20; сироп 0,6% - 120 мл.)

Преноксдиазин (Либексин) – «Libexin» (таб.0,1 № 20)

Тусупрекс – Tusuprex (таб.0,02 № 30)

Ацетилцистеин (раствор 20%-5 мл для ингаляций, №20; раствор 10%-2 мл №10)

Глауцин – Glaucinum hydrochloridum (таб.0,05 № 20)

Амоксициллин – Amoxicillinum (таб. 0,5 №20)

Азитромицин – Azithromycinum (таб. 0,5 №3)

Гентамицин – Gentamycinum sulfas (р-р 4% - 2 мл ампл. №10)

Мидекамицин – Midecamycinum (таб. 0,4 №16)

Спирамицин – Spiramycinum (таб. 1500000 ME)

2-тақырып: Тыныс алу мүшелерінің қызметіне әсер ететін дәрілік заттар.

Өкпе тінінің нығыздалу синдромында қолданылатын құралдар.

Сабақтың мақсаты: Мыналар туралы түсінік беру және білім алуға мүмкіндік беру:

- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және өкпе тінінің нығыздалу синдромында қолданылатын препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктерін;
- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және өкпе тінінің нығыздалу синдромында қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер;
- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және өкпе тінінің нығыздалу синдромында қолданылатын дәрілік заттардың жанама және токсикалық әсерлері;
- тыныс алу мүшелерінің қызметіне әсер ететін және өкпе тінін нығыздауда қолданылатын негізгі препараттарға рецепт жазу;

3. Оқу мақсаттары:

- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы және өкпе тінінің тығыздалуы синдромында қолданылатын дәрілік заттардың фармакодинамика және фармакокинетика мәселелерін қарастыру;

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

- тыныс алу жүйесінің қызметіне әсер ететін және бронх өткізгіштігінің бұзылуы және өкпе тінінің тығыздалуы синдромында қолданылатын дәрілік заттардың негізгі фармакологиялық әсерлеріне назар аудару;

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Аналептиктер (бемебрид, кордиамин, камфора). Классификация. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсері.
  2. Тыныс алу стимуляторлары. Классификация. Тыныс алу орталығын тікелей белсендіретін құралдар (бемебрид, кофеин, этимизол). Тыныс алуды рефлекторлы ынталандыратын құралдар (цититон, лобелин гидрохлориді) Аралас әсер ету құралдары (кордиамин, көмір қышқылы) Әсер ету механизмі, қолдану көрсеткіштері, жанама әсерлері.
  3. Жөтелге қарсы препараттар: дәрілік заттардың классификациясы. Орталық әсер ететін заттар (кодеин, этилморфин гидрохлориді, глауцин гидрохлориді, тусупрекс). Перифериялық әсер ету құралдары (либексин). Әсер ету механизмдері. Жанама әсерлері. Балаларда қолдану ерекшеліктері.
  4. Экспекторанттар (ипекак препараттары, термопсис препараттары, ацетилцистеин, амброксол, бромгексин, калий йодиді, натрий бикарбонаты, зефир тамыры, мия тамыры препараттары). Классификация. Әсер ету механизмі, көрсеткіштері, жанама әсерлері.
  5. Жөтел синдромын емдеуге арналған препараттарды таңдау принципі.
  6. Созылмалы бронхиттің өршуін емдеу принциптері.
  7. Пневмония мен өкпе абсцесінің антибиотикалық терапиясының принциптері.
  8. Жүкті әйелдер мен балалардың төменгі тыныс жолдарының аурулары кезіндегі антибактериалды терапияның ерекшеліктері.
  9. Бронхо-өкпе ауруларында қолданылатын бактерияға қарсы препараттар (кең спектрлі пенициллиндер, ингибиторлармен қорғалған пенициллиндер, цефалоспориндер, екінші ұрпақ аминогликозидтері, қазіргі макролидтер, азтреонам, фторхинолондар).
  10. Антибиотикалық терапияның тиімділігін бағалау. Антибиотикалық терапияның тиімділігін арттыру және бронхопатогендердің төзімділігінің даму қаупін азайту шаралары.
- 5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы:** шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.
- 6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері:** ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецепттер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8. Бақылау сұрақтары:

1. Жөтелге қарсы препараттардың классификациясы?
2. Бронходилаторлардың түсінігі және жіктелуі

3. Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Цефтриаксон – Ceftriaxonum (фл. 1,0)

Ципрофлоксацин – Ciprofloxacinum (p-p 0,2% 100мл; 0,25 таб. №10)

Цефутоксим – Cefuroximum (фл. 0,75 и 1,0; таб 0,125)

Эпинефрина гидрохлорид-Epinephrinum hydrochloridum (p-p 0,1% - 1 мл амп. №10)

Эфедрина гидрохлорид – Ephedrine hydrochloridum (p-p 5% - 1 мл амп. №10)

Сальбутамол – Salbutamol (аэрозоль 10 мл, 100 мкг/доза; таб. 0,004)

Зафирлукаст – Zafirlucast (таб. 0,02 №20)

Ипратропия бромид - Ipratropii bromidum (аэрозоль 15 мл, 20 мкг/доза)

Кетотифен – Ketotifenum (таб. 0,001 №20)

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті

Беклометазон – Beclometazonum (аэрозоль 15 мл - 100 мкг/доза)
Эуфиллин – Euphillinum (таб. 0,15 №10; р-р 2,4% 5-10мл амп.)
Фенотерол –Fenoterolum (таб. 0,005 № 100)
Изадрин – Isadrinum (раствор 0,5 %-25,0 ; таб. 0,005 № 20)
Атропин - Atropine sulfate (раствор 0,05 % -1 мл)
Гидрокортизон –Hydrocortisonum (суспензия 5 мл/125 мг № 6 в ампуллах)
Дексаметазон –Dexamethazonum (раствор 0,4%-2 мл № 5 ; таб. 0,0005 №30)
Кромолин натрий –Cromolyn sodium (капсулы 0,02 № 30)
Морфин – Morphinum (раствор 1%-1 мл №1)
Бензогексоний – Benzohexonium (раствор 2,5 %-1 мл № 6; таб. 0,1 № 20)
Натрия нитропруссид – Natrii nitroprussidum (раствор 0,05 № 10 в ампулах)
Спирт этиловый (пеногаситель) – Spiritusaethylicus (30 % раствор для ингаляций)

3-тақырып: Жүрек-тамыр жүйесінің қызметіне әсер ететін дәрілік заттар. Аритмияға қарсы препараттар. Кардиотоникалық препараттар (гликозидті және гликозидті емес)

2. Сабақтың мақсаты: Идея беру және білім алуға мүмкіндік беру:

- зерттелетін антиаритмиялық және кардиотоникалық препараттарды тағайындаудың негізгі көрсеткіштерін білу;
- антиаритмиялық және кардиотоникалық препараттардың негізгі жағымсыз әсерлерін білу;
- жүректің өткізгіш жүйесін блокадада қолданылатын препараттарды білу;
- қолданудың негізгі көрсеткіштеріне сәйкес аритмияға қарсы препараттарды тағайындай білу.

3. Оқу мақсаттары:

- антиаритмиялық және кардиотоникалық препараттардың фармакодинамика және фармакокинетика мәселелерін қарастыру
- антиаритмиялық және кардиотоникалық препараттардың негізгі фармакологиялық әсерін негіздеу
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Аритмиялардың пайда болу механизмдері. Аритмияны фармакологиялық түзетудің негізгі тәсілдері. Антиаритмиялық препараттардың классификациясы.
2. Натрий каналдарын блоктайтын құралдар (I класс, мембрананы тұрақтандырғыштар): хинидин, прокаинамид, лидокаин, пропафенон, этализин. Хинидиннің әсер ету механизмі. Хинидиннің миокардиоциттердің мембраналарының иондық арналарымен әрекеттесуі. Автоматизмге, өткізгіштікке, қозғыштыққа, әсерлі отқа төзімділікке әсері. Хинидиннің сау және патологиялық өзгерген миокардқа әсер етуіндегі айырмашылық. Жүректің жиырылу қызметіне, қан қысымына әсері. Хинидиннің холиолитикалық және адrenoлитикалық қасиеттері. Қолдану көрсеткіштері.
3. Прокаинамид, пропафенон, этализиннің әсер ету ерекшеліктері.
4. Лидокаиннің антиаритмиялық қасиеттері. Лидокаин мен хинидиннің натрий каналдарымен әрекеттесуіндегі айырмашылық. Лидокаиннің әсер ету потенциалының ұзақтығына және тиімді рефрактерлік кезеңге әсері. Әрекет ұзақтығы. Кіріспе жолдары.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті

Миокард инфарктісі бар науқастарда қарыншалық фибрилляцияның алдын алу үшін қолдану.

5. Тиімді рефрактерлік кезенді және әсер ету потенциалының ұзақтығын ұзартатын құралдар (III класс, калий өзекшелерінің блокаторлары): амиодарон. Олардың миокардиоциттердің калий өзектеріне әсері. Амиодаронның антиадренергиялық қасиеттері.

6. Кальций өзекшелерінің блокаторлары (IV класс): верапамил. Антиаритмиялық әсер ету механизмі. Кальций каналдарымен әрекеттесу. Синоатриальды және атриовентрикулярлы түйінге әсері. Асқазан үстіндегі тахикардияларда қолдану. Жанама әсерлері.

7. Аденозин, калий және магний препараттарының аритмияға қарсы әсер ету механизмі. Жүректің өткізгіш жүйесін блокадалау үшін қолданылатын құралдар: М-антихолинергиялық заттар (атропин сульфаты) және В-агонисттер (изопротеренол).

8. Стероидты емес кардиотоникалық препараттар. Фосфодиэстеразаның (амринон) белсенділігін тежейтін құралдар, В1-адренергиялық рецепторлардың стимуляторлары (добутамин).

9. Кардиотонды препараттардың фармакодинамикасының ерекшеліктері. Жүректің хронотропты қызметіне, миокардтың оттегіне қажеттілігіне әсері. Қолдану. қажетсіз әсерлер.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8. Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Пропафенон гидрохлорид	Амиодарон
Варфарин	Прокаинамид
Дигоксин	Ранолазин
Бисопролол	Лидокаин
Морацизин	Бисопролол
Верапамил	Хинидин
Метопролол	Дилтиазем
Магния сульфат	Карведилол
Дизопирамид	Адреналин гидрохлорид

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Дигоксин – Digoxinum (таб. 0,00025 № 50)

Пропафенон гидрохлорид-Propafenone hydrochloride (таб. 0,15 № 20)

Лидокаин- Lidocainum (раствор 2%-5 мл)

Амиодарон –Amiodarone (таб. 0,2 № 30)

Адреналин гидрохлорид- Adrenalin hydrochloridum (раствор 0,1 %- 1 мл)

Дилтиазем - Diltiazemum (таб. 0,06 № 10)

Хинидин – Chinidinum (таб. 0,2 № 30)

Карведилол - Carvedilolum (таб. 0,025 № 10)

Атропин – Atropine sulfate (раствор 0,05 % -1 мл)

Бисопролол -Bisoprololum (таб. 0,025 №30)

Прокаинамид - Procainamidum (раствор 10 % -5 мл)

Соталол –Sotalolum (таб. 0,08 № 20)

Верапамил -Verapamilum (таб. 0,04 №20)

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Дизопирамид – Disopyramidum (капсулы 0,1 № 30)

Этацизин- Ethacyzin (таб 0,05 № 50)

Мексилетин-Mexiletinum (раствор 2,5 %-10 мл; капсулы 0,05 № 10)

Морацизин –Moracizinum (раствор 2,5 %-2 мл; таб.0,025 №50)

Тақырып 4: Антикоагулянттар, антиагреганттар, фибринолитиктер.

2. Сабақтың мақсаты: идея беру және білім алуға мүмкіндік беру:

- коронарлық артерия ауруында, стенокардияда қолданылатын препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы (анангинальды препараттар, нитраттар, бета-блокаторлар, антитромботикалық, гиполипидемиялық препараттар)

- коронарлық артерия ауруында, стенокардияда қолданылатын препараттарды (анангинальды препараттар, нитраттар, бета-блокаторлар, антитромботикалық, гиполипидемиялық препараттар) қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы

- ЖИА, стенокардия кезінде қолданылатын препараттардың жанама және токсикалық әсері туралы

(антиангинальды препараттар, нитраттар, бета-блокаторлар, антитромботикалық, липидті төмендететін препараттар)

- коронарлық артерия ауруында, стенокардияда қолданылатын негізгі препараттарға (анангинальды препараттар, нитраттар, бета-блокаторлар, антитромботикалық, гиполипидемиялық препараттар) рецепт жазуды үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

- коронарлық артерия ауруында, стенокардияда қолданылатын препараттардың (антиангинальды препараттар, нитраттар, бета-блокаторлар, АСЕ ингибиторлары, антитромботикалық, гиполипидемиялық препараттар) фармакодинамикасын және фармакокинетикасын қарастыру.

- коронарлық артерия ауруында, стенокардияда қолданылатын препараттардың (анангинальды препараттар, нитраттар, бета-блокаторлар, АСЕ ингибиторлары, антитромботикалық, гиполипидемиялық препараттар) негізгі фармакологиялық әсерін негіздеу.

- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Ангина пекторисінің патофизиологиялық негіздері. Жүрекке оттегінің сұранысы мен жеткізілуі арасындағы теңгерімсіздікті бақылаудың негізгі тәсілдері. Антиангинальды препараттардың классификациясы.

2. Нитраттар тобының препараттары. Нитроглицериннің антиангинальды әсер ету механизмі. Нитроглицериннің қан тамырларының тегіс бұлшықеттерінің тонусына әсері. Нитроглицериннің әсерінен жүрекке алдын-ала және кейінгі жүктеменің өзгеруінің бағыты, жүрек қызметі, миокардтың оттегіге сұранысы, коронарлық қан ағымы. Нитроглицериннің басқа тегіс бұлшықет органдарына әсері. Нитроглицеринді тағайындау және қолдану әдістері.

3. Ұзақ әсер ететін нитроглицерин препараттары (сустак, нитронг, нитрогранулонг, инъекциялық және трансдермальды дәрілік формалар).

4. Ұзақ әсер ететін органикалық нитраттар: изосорбидті динитрат және монокитрат. Олардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының ерекшеліктері.

5. Антиангинальды агент ретінде молсидоминді қолдану.

6. Кальций антагонистерінің препараттары: дигидропиридиндер, верапамил, дилтиазем. Қимыл механизмі. Кернеумен жабылған L типті кальций арналарымен әрекеттесу. Тамырлардың тегіс бұлшықеттеріне әсері. Жүректің жұмысына әсері. Ангина пекторисінің алдын алу үшін қолданыңыз. қажетсіз әсерлер.

7. В-рецепторларды блоктайтын құралдар (В-блокаторлар). Жүрек жиырылу жиілігі мен күшіне, коронарлық қан ағымына және жүйелі гемодинамикаға әсері. В-блокаторлардың

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

әсерінен миокардтың оттегіге сұранысының өзгеруі. В-блокаторлардың жіктелуі. Кардиоселективті, кардиоселективті В-блокаторлар. Әсер ету механизмі Қолдану көрсеткіштері Қарсы көрсеткіштер Жанама әсерлері.

8. Миокард инфарктісінің дәрілік терапиясының негізгі принциптері.

9. ЖИА емдеудегі антиагреганттар, антикоагулянттар және фибринолитиктер (гепарин, фраксипарин, эноксапарин, неодикумарин, синкумар, варфарин, ацетилсалицил қышқылы, дипиридамола). Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Қолдану көрсеткіштері. Қарсы көрсеткіштер Жанама әсерлері.

10. Жүрек-қантамыр жүйесі патологиясын емдеуде гипохолестеринді препараттарды таңдау Статиндер. Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Қолдану көрсеткіштері. Қарсы көрсеткіштер Жанама әсерлері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8. Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Сустак форте	Ацетилсалициловая кислота
Нитрогранулонг	Валсартан
Изокет	Изосорбид мононитрат
Натрия нитропруссид	Каптоприл
Метапролол	Тикагрелор
Атенолол	Алтеплаза
Триметазидин	Гепарин
Дилтиазем	Варфарин
Клопидогрел	Надропарин
Амлодипин	Ривароксабан
Тикагрелор	Эноксапарин натрия
Аторвастатин	Ацетилсалициловая кислота

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Нитроглицерин – Nitroglycerinum (раствор 1%-1 мл; таб. 0,0005)

Тринитролонг – Trinitrolongum (таб. 0,002 №50)

Молсидомин – Molsidominum (таб. 0,004 №10)

Дипиридамола – Dipyridamolum (таб. 0,025 №50);

Бисопролол – Bisoprololum (таб. 0,005 №30);

Нифедипин – Nifedipinum (таб. 0,01 №20);

Аторвастатин – Atorvastatinum (таб. 0,02 №30)

Верапамил – Verapamilum (таб. 0,04 №20)

Симвастатин – Simvastatinum (таб. 0,02 №30)

Алтеплаза-Alteplazum (раствор 0,1 – 1 мл)

Гепарин -Heparinum (раствор 10000 ЕД- 1 мл)

Варфарин – Warfarinum (таб. 2,5 №10)

Надропарин-Nadroparinum (раствор 2850 МЕ -0,3 мл)

Ривароксабан - Rivaroxabanum (таб. 0,015 №20)

Эноксапарин натрия -Enoxaparinum sodium (раствор 0,1 – 1 мл)

Ацетилсалициловая кислота –Acidum acetylsalicylicum (таб. 0,5 №10)

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Клопидогрел- Clopidogrelum (таб.0,075 № 30)

Изосорбид динитрат - Isosorbidi dinitras (спрей дозированный - 1,25 мг/доза, 15 мл)

Амлодипин – Amlodipinum (таб.0,005 № 30)

Тикагрелор- Ticagrelorun (таб.0,09 № 30)

Тақырып 5: Артериялық гипертензия кезінде қолданылатын препараттар.

2. Сабақтың мақсаты. Түсіну және білім алуға мүмкіндік беру:

- гипертензияға қарсы препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы.
- гипертензияға қарсы препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы.
- гипертензияға қарсы препараттардың жанама және токсикалық әсерлері туралы.
- маңызды гипертензияға қарсы препараттарға рецепт жазуды үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

- гипертензияға қарсы препараттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру.
- гипертензияға қарсы препараттардың негізгі фармакологиялық әсерін негіздеу.
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Артериялық гипертензияның этиологиясы, таралуы және патогенезі туралы жалпы түсінік. Жоғары қан қысымын бақылау үшін қолданылатын препараттардың әрекетінің негізгі бағыты. Гипертензияға қарсы препараттардың классификациясы.

2. Миотропты гипертензияға қарсы препараттар (тамыр кеңейткіштер): артериялық вазодилаторлар (гидралазин, миноксидил, диазоксид), артериялық және веноздық вазодилаторлар (натрий нитропруссиді) және кальций антагонистері (нифедипин). Тамыр қабырғасының тегіс бұлшықеттерінің тонусына вазодилаторлардың әсер ету механизмі. Энтеральды енгізу тиімділігі.

Артериялық гипертензияны емдеу және гипертониялық кризді жеңілдету үшін қолданыңыз. Салыстырмалы сипаттамалар. Қолдануға көрсеткіштер, қарсы көрсеткіштер. негізгі жанама әсерлер.

3. Ренин-ангиотензин жүйесіне әсер ететін құралдар. Ренин-ангиотензин жүйесінің қызметі және оның жоғары қан қысымын сақтаудағы рөлі туралы жалпы түсініктер. Рениннің түзілуі және ангиотензин II түзілуі. Ангиотензин рецепторлары және олардың әсері. Ренин секрециясын тежейтін заттар (пропранолол, клонидин, метилдопа), ангиотензин-түрлендіретін фермент тежегіштері (каптоприл, эналаприл), ангиотензин рецепторларының блокаторлары (лозартан). Қан тамырларының кедергісіне, симпатикалық жүйке жүйесінің рефлекторлық белсенділігіне әсері. Әртүрлі енгізу жолдарымен тиімділігі. Даму жылдамдығы және әрекет ету ұзақтығы. Қолдану.

4. Миотропты гипертензияға қарсы препараттар (тамыр кеңейткіштер): артериялық вазодилаторлар (гидралазин, миноксидил, диазоксид), артериялық және веноздық вазодилаторлар (натрий нитропруссиді) және кальций антагонистері (нифедипин). Тамыр қабырғасының тегіс бұлшықеттерінің тонусына вазодилаторлардың әсер ету механизмі. Энтеральды енгізу тиімділігі. Артериялық гипертензияны емдеу және гипертониялық кризді жеңілдету үшін қолданыңыз. негізгі жанама әсерлер.

5. Орталық әсер ететін нейротропты гипертензияға қарсы препараттар. Клонидин мен метилдопаның фармакодинамикасы. Қолдану. Қарсы көрсеткіштер және жанама әсерлер.

6. Диуретиктердің классификациясы. Бүйрек түтікшелерінің эпителийінің қызметіне тікелей әсер ететін диуретиктер. Ілмекті диуретиктер (фуросемид). Несеп айдағыш әсерінің

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/	
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті	

локализациясы және механизмі. Диуретикалық әсердің даму жылдамдығы және ұзақтығы. Қолдану. Әртүрлі енгізу жолдарымен тиімділігі. Жанама әсерлері.

7. Тиазидтер және тиазид тәрізді диуретиктер (дихлортиазид, индапамид). Тиазидтер мен ілмектік диуретиктердің диуретикалық әсерінің салыстырмалы сипаттамасы.

8. Триамтереннің диуретикалық әсерінің ерекшеліктері және организмдегі иондық тепе-тендікке әсері. Салуретиктер және калий сақтайтын диуретиктер туралы түсінік.

9. Диуретиктер – альдостерон антагонистері (спиронолактон). Қимыл механизмі. Диуретикалық әсердің даму жылдамдығы. Калий балансына әсері. Тиімділік. Қолдану. Жанама әсерлері.

10. Осмостық диуретиктердің әсер ету принципі (маннитол). Қолдану көрсеткіштері. Дозалау.

11. Диуретиктерді біріктіріп қолдану.

12. Перифериялық иннервацияға әсер ететін нейротропты гипертензияға қарсы препараттар (блокаторлар, симпатолитиктер, ганглиоблокаторлар). фармакологиялық қасиеттері.

13. Ганглиоблокаторлар (бензогексоний, гиргониум). Әрекетті локализациялау. Қолдану. қажетсіз әсерлер.

14. Симпатолитиктердің гипертензияға қарсы қасиеттерінің сипаттамасы (гуанетидин, резерпин) Гипотензиялық әсерінің даму жылдамдығы және ұзақтығы.

15. Артериялық гипотензияны емдеуде қолданылатын құралдар (адреналин гидрохлориді, норадреналин гидротартрат, мезатон, ангиотензинамид) Қолдану көрсеткіштері. Қарсы көрсеткіштер. Жанама әсері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Амлодипин	Ацебутол
Метопролол	Атенолол
Периндоприл	Гидрохлортиазид
Капозид	Спиринолактон
Лозартан	Ацетилсалициловая кислота
Моксонидин	Валсартан
Натрия нитропруссид	Гидрохлортиазид
Дилтиазем	Дилтиазем
Папаверина гидрохлорид	Индапамид
Дибазол	Лабеталол
Миноксидил	Метилдопа
Клофелин	Спиринолактон
Пентамин	Фозиноприл
Гигроний	Фуросемид
Октадин	Кандесартан
Фентоламин	Валсартан

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Эналаприл– Enalaprilum (раствор для инъекций 1,25 мг/мл – 1 мл в ампулах; таб. 0,005 №20);

Индапамид– Indapamidum (таб. 0,0025 №20)

Бисопролол – Bisoprololum (таб. 0,025 №30);

Метопролол – Metoprololum (таб.0,05 №20)

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Амлодипин- Amlodipinum (таб. 0,005 № 20)
 Периндоприл – Perindoprilum (таб. 0,008 № 10)
 Фуросемид – Furosemidum (раствор 1 % -2мл; таб. 0,04 № 50)
 Каптоприл – Captoprilum (таб. 0,025 №20);
 Кандесартан –Candesartanum (таб.0,016 № 20)
 Валсартан – Valsartanum (таб.0,08 № 28)
 Моксонидин- Moxonidinum (таб. 0,0002 № 20)
 Пропранолол – Propranololum (таб. 0,01; р-р 0,1% -1мл)
 Нифедипин – Nifedipinum (таб. 0,01 №20);
 Верапамил – Verapamilum (р-р 0,25% - 2мл; таб. 0,04 №20)
 Магния сульфат – Magnesii sulfas (раствор в амп. 25% -10мл)
 Валсартан – Valsartanum (таб.0,08 № 28)
 Гидрохлортиазид –Hidrochlortiazidum (таб.0,05 № 20)
 Дилтиазем – Diltiazem (таб 0,06 № 30)
 Индапамид- Indapamidum (таб. 2,5 №30)
 Лабеталол –Labetalolum (таб. 0,1 № 30)
 Метилдопа – Methyldopa (таб. 0,25 № 50)
 Спиронолактон –Spironolactonum (таб. 0,025 № 20)
 Фозиноприл – Fosinoprilum (таб. 0,01 № 60)
 Мезатон –Mesatonum (раствор 1 %- 1 мл)
 Адреналин гидрохлорид- Adrenalin hydrochloridum (раствор 0,1 %- 1 мл)

Тақырып 6: Асқазан-ішек жолдарының қабыну ауруларында және диспепсияда қолданылатын құралдар.

2. Сабақтың мақсаты: Идея беру және білім алуға мүмкіндік беру:

ас қорыту жүйесінің функцияларына әсер ететін дәрілік заттардың топтары туралы;

- ас қорыту жүйесінің функцияларына әсер ететін дәрілік заттардың ықтимал әсер ету механизмдері мен қолдану көрсеткіштері туралы;
- диспепсиялық синдромда қолданылатын препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы;
- диспепсиялық синдромда қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы;
- диспепсиялық синдромда қолданылатын препараттардың жанама және токсикалық әсерлері туралы;
- зерттелетін дәрілік заттарды қолданудың негізгі көрсеткіштеріне сәйкес рецепттерге жаза білу

3. Оқу мақсаттары:

- ас қорыту жүйесінің қызметіне әсер ететін дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- диспепсиялық синдромда қолданылатын дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- ас қорыту жүйесінің қызметіне әсер ететін дәрілік заттардың негізгі фармакологиялық әсерлерін негіздеу;
- диспепсиялық синдромда қолданылатын препараттардың негізгі фармакологиялық әсерін негіздеу;
- студенттердің назарын жеке дәрілік заттардың қасиеттерінің сипаттамаларына аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Асқазан ауруларын емдеу үшін қолданылатын антисекреторлы заттар. Классификация.

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

2. Асқазан бездерінің секрециясын төмендететін заттар: протонды сорғы тежегіштері (омепразол, лансопразол, пантопразол, рабепразол, эзомепразол), H₂ - гистаминді блокаторлар (фамотидин, ранитидин), М-холинергиялық блокаторлар (атропин сульфаты, пирензепин). Әсер ету механизмдері. Көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсерлері.

3. Антацидтер (натрий гидрокарбонаты, тұндырылған кальций карбонаты, магний оксиді, магний трисиликаты, алюминий гидроксиді). Біріктірілген антацидтер (almagel, almagel A, maalox). Жүйелі және жүйелі емес препараттардың салыстырмалы сипаттамасы. Көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсерлері.

4. Простагландиндер (мисопростол және т.б.). Қимыл механизмі. Қолдану көрсеткіштері Қарсы көрсеткіштер.

5. Асқазанның шырышты қабығының репаративті қасиеттерін ынталандыратын құралдар (сукралфат, висмут үшпотасий дицитраты, карбеноксолон, мизопростол). Жіктелуі. Қимыл механизмі. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсерлері.

5. Құсу және құсуға қарсы препараттар (Апоморфин гидрохлориді, Метоклопрамид, тиэтилперазин, этаперазин, бутирофенон, домперидон). Әсер ету механизмі Қолдану көрсеткіштері Қарсы көрсеткіштер Жанама әсерлері.

6. Эрадикациялық терапия үшін қолданылатын микробқа қарсы заттар (амоксициллин, кларитромицин, фуразолидон, де-нол, метронидазол, оксациллин, тетрациклин) Әсер ету механизмі Қолдану көрсеткіштері, жанама әсерлері.

7. Асқазан-ішек жолдарының моторикасына әсер ететін құралдар: диареяға қарсы препараттар (холестирамин, лоперамид, танин, смектит, белсендірілген көмір және т.б.). Классификация. Әсер ету механизмдері. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсерлері.

8. Гастродуоденальды моториканың реттегіштері (гастрокинетика немесе прокинетика) Домперидон (мотилий), метоклопрамид, цизаприд. Қимыл механизмі. Қолдану. Жанама әсерлері.

9. Асқазан-ішек жолдарының моторикасын босаңсытатын құралдар: спазмолитиктер. Атропин, пирилен, бензогексоний, папаверин, но-шпа, мебеверин. Классификация. Әсер ету механизмі Қолдану көрсеткіштері.

10. Асқазан-ішек жолдарының моторикасын ынталандыратын құралдар: іш жүргізетін дәрілер (бисакодил, натрий пикосульфаты, магний сульфаты, лактулоза, макрогол, кастор майы, сұйық шырғанақ сығындысы, сенна жапырағы инфузиясы. Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Әсер ету аймағына қарай қолданылуы. Жанама әсерлері.

11. Ішек дисбиозы туралы түсінік. Дисбиоздың салдары. Ішек дисбиозында қолданылатын құралдар. Пребиотиктер және пробиотиктер туралы түсінік, олардың қолданылуы. Жанама әсерлері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8. Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Бензогексоний
Циметидин
Фамотидин
Лосепрозол
Пантопразол

Фосфалюгель
Ренни
Натрия гидрокарбонат
Алюминия гидроокись
Панкреатин

O'ŢT'USTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Даларгин	Лоперамид
Карбеноксалон	Холестирамин
Алмагель А	Тетрациклин
Фамотидин	Платифиллин
Апротинин	Уголь активированный
Сукральфат	Касторовое масло
Панзинорм	Фенолфталеин
Абомин	Изафенин
Мизопростол	Линекс
Метоклопрамид	Бификол
Этаперазин	Бифидумбактерин
Домперидон	Хилак
Амоксициллин	Метоклопрамид
Кларитромицин	Бисакодил
Фуразолидон	Цизаприд
Денол	Атропин
Оксациллин	Пирилен
Метронидазол	Бензогексоний
Атропин	Папаверин
Метацин	Прозерин
Папаверин	Пирензепин

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Омепразол - Omeprazolum (капс. 0,02 №30)
 Лансопразол –Lansoprazolum(капс.0,03 № 20)
 Пантопразол –Pantoprazolum(таб. 0,04 № 28)
 Маалокс - Maalox(суспензия 15 мл; таб.0,4 №40)
 Фамотидин – Famotidinum(таб. 0,02 № 20)
 Ранитидин – Ranitidinum (таб. 0,15 №30)
 Натрия гидрокарбонат – Natrium hydrocarbonas (раствор 4 %-20 мл)
 Магния окись – Magnesii oxydum (порошок 0,5 № 30)
 Алюминия гидроокись –Aluminii hydroxydum (порошок 0,3 №10)
 Сукралфат – Sucralfatum (таб. 0,5 № 50)
 Висмута трикалия дицитрат- De-Nol (таб. 0,12 №8)
 Мизопростол- Misoprostolum (таб.0,0002 № 3)
 Метоклопрамид - Metoclopramidum (0,5%-2мл % №6)
 Этаперазин – Aethaperazinum (таб. 0,04 № 30)
 Домперидон - Domperidonum (таб.0,01№30)
 Алмагель – «Almagel» (суспензия 170 мл)
 Алмагель А – «Almagel A » (суспензия 170 мл)
 Амоксициллин – Amoxycillinum (таб.0,5 № 20)
 Кларитромицин –Clarithromycinum (таб. 0,25 № 14)
 Фуразолидон – Furazolidonum(таб.0,05 № 10)
 Оксациллин – Oxacillinum (порошок для приготовления раствора – 0,5)
 Метронидазол – Metronidazolum (таб. 0,25 №10)
 Тетрациклин - Tetracyclinum(таб. 0,25 № 30)
 Холестирамин – Cholestyraminum (порошок 3,0 № 50)
 Смекта – «Smecta» (порошок 3,0 № 10)
 Платифиллин - Platyphyllinum (раствор 0,2 % -1 мл)
 Уголь активированный - Carbo activatus (таб.0,25 № 10)

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Дротаверин – No- spa (таб.0,04 №10)
 Домперидон – Domperidonum (таб.0,01№30)
 Лоперамид – Loperamidum (капс. 0,002 №10)
 Бисакодил- Bisacodyl (таб. 0,005 №30)
 Метоклопрамид – Metoclopramidum (0,5%-2мл % №6)
 Цизаприд –Cisapridum (таб. 0,01 №20)
 Атропин – Atropinum (раствор 0,05 % - 1мл)
 Пирилен – Pirilenum (таб.0,005 № 20)
 Бензогексоний –Benzohexonium (раствор 2,5 % -1 мл)
 Папаверин –Papaverinum (раствор 1% -2мл)
 Мебеверин – Mebeverinum (капсулы 0,2 № 60)
 Натрия пикосульфат–Natrium picosulfate (капли для приема внутрь 7,5 мг/ мл-10 мл)
 Магния сульфат - Magnesium sulfate (раствор 25 %-10 мл)
 Настой листьев сенны – Infusum foliorum sennae (10,0-150 мл)
 Пирензепин – Pirenzepinum (таб.0,05 №20)
 Висмута трикалия дицитрат- De-Nol (таб. 0,12 №8)
 Прозерин – Proserinum(раствор 0,05 % - 1 мл)

Тақырып 7: Бауыр ауруларында қолданылатын препараттар.

Экзокринді ұйқы безінің жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын құралдар.

2. Сабақтың мақсаты. Түсіну және білім алуға мүмкіндік беру:

- бауыр, өт жолдары ауруларында және ұйқы безінің экзокринді жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы.
- бауыр, өт жолдары ауруларында және экзокринді ұйқы безі жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы.
- бауыр, өт жолдары ауруларында және экзокринді ұйқы безінің жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын дәрілік заттардың жанама және уытты әсері туралы.
- бауыр, өт жолдары ауруларында және ұйқы безінің экзокринді жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын негізгі препараттарға рецепт жазу.
- клиникалық жағдайға байланысты дұрыс препараттарды таңдау.

3. Оқу мақсаттары:

- бауыр, өт жолдары ауруларында және ұйқы безінің экзокринді жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру.
- бауыр, өт жолдары ауруларында және экзокринді ұйқы безінің жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын дәрілік заттардың негізгі фармакологиялық әсерін көрсету.
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Холеретикалық заттар. Классификация.
- 2.Өт түзілуін ынталандыратын құралдар («Холензим», Холосас, оксафенамид, циквалон, никодин және т.б.). Классификация. Әсер ету механизмдері. Көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсерлері.
3. Өттің бөлінуіне ықпал ететін құралдар (М-антихолинэргиялық заттар, миотропты әсердің спазмолитиктері). Классификация. Әсер ету механизмдері. Көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсерлері.
4. Холелитолитикалық заттар. (хенодиол, хенофалк, урсофальк). Классификация. Әсер ету механизмдері. Көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсерлері.

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/	
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті	

5. Гепатопротекторлар (легалон, адеметионин). Классификация. Әсер ету механизмдері. Көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсерлері. Балаларда қолдану ерекшеліктері.
6. В және С вирусты гепатиттерінде қолданылатын құралдар. Қимыл механизмі. Қолдану көрсеткіштері Қарсы көрсеткіштер Жанама әсерлері.
7. Амилаза, липаза және трипсинмен ұсынылған ұйқы безінің ферменттері (креон, панкреатин, панцитрат, мезим форте, трифермент, пангрол, пролипаза, панкурмен, неонампул, ликреаза). Қолдану көрсеткіштері.
8. Құрамында ферменттер, өт компоненттері және гемицеллюлоза бар кешенді препараттар – (дигестал, кадиасталь, фесталь, котазим-форте, мензим, пансталь, русталь, энцистал). Қолдану көрсеткіштері.
9. Аралас препараттар – комбицин (панкреатин + күріш саңырауқұлақтарының сығындысы); панзинорм форте (липаза, амилаза, трипсин, химотрипсин, холий қышқылы, амин қышқылы гидрохлоридтері); панкреофлат (панкреатин және адсорбент симетикон).
10. Құрамында лактазасы бар препараттар – тилактаза, лактаза.
11. Антисекреторлық препараттар. Н2 гистаминдік рецепторлардың блокаторлары (фамотидин, ранитидин), протонды сорғы тежегіштері (омепразол, лансопразол, пантопразол, рабепразол, эзомепразол). Прокинетика (Домперидон (мотилий), метоклопрамид, цисаприл). Қимыл механизмі. Қолдану. Жанама әсерлері.
12. Жедел панкреатитті емдеуге арналған ферментке қарсы препараттар – пантрипин, аprotинин ((гордокс, ингитрил, контрикал, трасилол) Қолдану көрсеткіштері. Әсер ету механизмі. Жанама әсерлері.
13. Спазмолитиктер.Жіктелуі. Миотропты әсердің спазмолитиктері (дротаверин, папаверин, бензицлан, бендазол, мебеверин). Нейтротропты әсердің спазмолитиктері (М-холинергиялық рецепторлардың блокаторлары). Әсер ету механизмі Қолдану көрсеткіштері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Аллохол	Ранитидин
Холензим	Домперидон
Магния сульфат	Креон
Сорбитол	Панкреатин
Урсофальк	Мезим форте
Орнитин	Дигестал
Артишока экстракт	Фестал
Гепабене	Мексаза
Осалмид	Панкурмен
Циквалон	Котазим-форте
Никодин	Панзинорм форте
Атропин	Панкреофлат
Гимекромон	Пантрипин
Эссенциале	Контрикал
Адеметионин	Гордокс

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Гимекромон – Hymecromonum (таб. 0,2 №50)
 Эссенциале – Essentiale (p-p. 5% - 5 ml.)
 Адеметионин – Ademetoninum (таб. 0,4 №20)
 Урсофальк - Ursofalkn(капс. 0,25 №100)
 Аллохол – Allocholum (табл №10)
 Легалон – Legalonum(драже 0,035 № 80)
 Адеметионин – Adamethioninum(таб. 0,4 № 10)
 Хенофальк - «Chenofalk» (капсулы 0,25 № 25)
 Урсофальк – «Ursofalk» (суспензия 250 мл , капс.0,25 № 20)
 Холосас- Cholosas(сироп 250,0 мл)
 Холензим – Cholenzym (таб. 0,5 № 50)
 Циквалон – Cysvaloeum(таб. 0,1 № 20)
 Никодин – Nicodinum(таб. 0,5 № 50)
 Атропин -Atropinum(раствор 0,05 % - 1мл)
 Омепразол - Omeprazolum (капс. 0,02 №30)
 Ранитидин – Ranitidinum (таб. 0,15 №30)
 Домперидон – Domperidonum (таб.0,01№30)
 Креон - "Kreon 10 000" (капсулы 0,15 № 20)
 Панкреатин – Pancreatinum(драже 0,15 № 20)
 Мезим форте - «Mezym-forte» (драже 10000 № 30)
 Дигестал – «Digestal» (драже № 30)
 Фестал - «Festal» (драже № 30)
 Мексаза- «Mexase» (драже №20)
 Панкурмен- «Pancurmen» (драже № 20)
 Котазим-форте - «Cotazym-forte» (таб. № 60)
 Панзинорм форте - «Panzinorm» (таб. № 30)
 Панкреофлат – Pankreoflat (таб. № 30)
 Пантрипин – Pantrypinum (флаконы, содержащие 30 ЕД № 10)
 Контрикал – Contrycal (раствор 10000 ЕД № 5 в ампулах)
 Гордокс - «Gordox» (ампулы, содержащие 100000 ЕД № 10)

Тақырып 8: Зәр шығару жүйесінің қызметіне әсер ететін препараттар. Диуретиктер.

2. Сабақтың мақсаты. Төмендегілер туралы түсінік пен білім алуға мүмкіндік беріңіз:

- несеп-жыныс жүйесі ауруларында қолданылатын препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктерін;
- несеп-жыныс жүйесі ауруларында қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер;
- несеп-жыныс жүйесі ауруларында қолданылатын препараттардың жанама және токсикалық әсерлері;
- несеп-жыныс жүйесі ауруларында қолданылатын негізгі препараттарға рецепт жазу

3. Оқу мақсаттары:

- несеп-жыныс жүйесі ауруларына қабылданатын дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- несеп-жыныс жүйесі ауруларында қолданылатын препараттардың негізгі фармакологиялық әсерлеріне көңіл бөлу;

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Диуретиктер. Классификация

QO'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

2. Бүйрек өзекшелерінің эпителийінің қызметіне тікелей әсер ететін диуретиктер. Ілмекті диуретиктер (фуросемид, этакрин қышқылы). Несеп айдағыш әсерінің локализациясы және механизмі. Диуретикалық әсердің даму жылдамдығы және ұзақтығы. Қолдану көрсеткіштері. Өртүрлі енгізу жолдарымен тиімділігі. Жанама әсерлері.
3. Тиазидтер және тиазид тәрізді диуретиктер (дихлортиазид, циклометиазид индапамид). Әсер ету механизмі Қолдану көрсеткіштері Қарсы көрсеткіштер, жанама әсерлер Тиазидтер мен ілмектік диуретиктердің диуретикалық әсерінің салыстырмалы сипаттамасы.
4. Салуретиктер және калий сақтайтын диуретиктер туралы түсінік. Триамтерен мен амилоридтің диуретикалық әсерінің ерекшеліктері және организмдегі иондық тепе-теңдікке әсері.
5. Диуретиктер – альдостерон антагонистері (спиронолактон). Қимыл механизмі. Диуретикалық әсердің даму жылдамдығы. Калий балансына әсері. Тиімділік. Қолдану. Жанама әсерлері.
6. Осмостық диуретиктердің әсер ету принципі (маннитол). Қолдану көрсеткіштері. Дозалау.
7. Диуретиктерді біріктіріп қолдану.
8. Пиелонефритті емдеу үшін қолданылатын құралдар (бета-лактамы антибиотиктер, пенициллиндер, II-III ұрпақ цефалоспориндер, карбапенемдер және монобактамы антибиотиктер, аминогликозидтер, сульфаниламидтердің триметоприммен біріктірілген препараттары, фторхинолондар (левофлоксацин, пеффлоксацин, пеффлоксацин, норфлоксацин, норфлоксацин), 8- оксихинолиндер, әсер ету спектрі, қолдану көрсеткіштері, жанама әсерлері (нитроксолин).
9. Гломерулонефриттің этиотропты, патогенетикалық және симптоматикалық терапиясының принциптері. Гломерулонефритке арналған имуносупрессивті терапия. Глюкокортикоидтар (преднизолон, дексаметазон). Негізгі фармакологиялық әсерлері. Гломерулонефриттегі әсер ету механизмі
10. Гломерулонефритті гормоналды емес имуносупрессанттармен емдеу (азамптоприн (имуран), 6-меркаптопурин). Цитостатиктердің әсер ету механизмі, қолданылуы, жанама әсерлері.
11. Гломерулонефритті антикоагулянттар мен антиагреганттармен емдеу. Тікелей әсер ететін антикоагулянттар (гепарин), гломерулонефритте әсер ету механизмі. Жанама әсерлері. Антиагреганттар (дипиридамо), әсер ету механизмі, көрсеткіштері, қарсы көрсеткіштері, жанама әсерлері.
12. Гломерулонефриттің симптоматикалық емі. Қабыну, ісіну және гематурия синдромдарын емдеу.
13. Жыныстық дамудың бұзылуына және жыныс мүшелерінің туа біткен аномалияларына, аналық бездердің, жатыр түтіктерінің және кең байламдарының туа біткен аномалияларына, аналық бездердің туа біткен бұралуына, аналық бездер дамуының кистоздық аномалияларына (эстрогендер-эстрадиол, этинилэстрадиол) қолданылатын препараттар. , эстриол, синестрол, тамоксифен цитраты; гестагендер - прогестерон, прегнандиол, прегнин, дидрогестерон, диеногест; анаболикалық стероидтар - нандролон және т.б.)
14. Еркек жыныс гормондары (андрогендер-тестостерон, андростерон, ципротерон ацетаты; антиандрогендер-ципротерон). Әсер ету механизмі, көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері, дозалау режимі, жанама әсерлері.
15. Әйел жыныс бездерінің гормондарының препараттары (эстрогендер – эстрадиол, этинил эстрадиол, эстрон, эстриол, синестрол, тамоксифен цитраты, гестагендер – прогестерон, прегнандиол, прегнин, дидрогестерон, диеногест; прогестерон рецепторларының модуляторлары – мифепри). Әсер ету механизмі, көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері, дозалау режимі, жанама әсерлері.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

16. Контрацепциялық (контрацепциялық) құралдар. Левоноргестрел, этинилэстрадиол, дезогестрел, гестоден, дроспиренон). Әсер ету механизмі, көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері, дозалау режимі, жанама әсерлері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Этакриновая кислота	Цефоперазон (цефобид)
Триамтерен	Азтреонам
Триампур композитум	Азапроприн
Амилорид	Амоксициллин/клавуланат
Верошпирон	Пипемидовая кислота (палин)
Дорзоламид	Налидиксовая кислота (невиграмон, неграм)
Индапамид	Нитроксилин (5-НОК)
Фуросемид	Оксалиновая кислота
Клопамид	Фенилин
Дихлотиазид	Клопидогрел
Маннит	Эноксапарин натрия
Альбумин	Эпифибатид
Амоксициллин	Аминокапроновая кислота
Триамтерен	Вольтарен
Гидрокортизон	Индометацин
Цефтазидим (фортум)	

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Индапамид- Indapamidum (таб. по 0,0025 №30)

Фуросемид- Furosemidum (таб. по 0,04 №10; р-р 1% - 5 мл №5)

Клопамид – Clopamide (таб.0,02 № 20)

Спинолоктон- Spironolactonum (таб. 0,05 №20)

Ацетазоламид (Диакарб)- Acetazolamidum (таб. по 0,25 №12)

Дихлотиазид – Dichlothiazidum (таб.0,025 № 30)

Маннит- Mannitum (флаконы, содержащие по 30 г препарата (растворяют перед употреблением); раствор 15 %- 200 мл)

Амоксициллин – Amoxicillinum (таб.0,5 № 20)

Триамтерен-Triamterenum (капсул. 0,05 № 10)

Гидрокортизон – Hydrocortisonum (суспензия 5 мл(125 мг) № 6 в ампулах)

Цефтриаксон (тороцеф, лонгацеф)- Ceftriaxonum (фл. по 1,0)

Норфлоксацин (нолицин, норбактин)- Norfloxacinum(таб. по 0,4 №20)

Ципрофлоксацин (ципролет, сифлокс)- Ciprofloxacinum(таб. по 0,5 №10, р-р 0,2% - 100 мл во флаконах)

Ко-тримоксазол (бисептол)- Co-trimoxazolum(таб. по №20)

Варфарин- Warfarinum (таб. 0,0025 №50)

Дипиридамол (курантил)- Dipyridamololum (драже по 0,075 №15)

Преднизолон- Prednisolonum (таб. по 0,001 №30)

Дексаметазон- Dexamethasonum (р-р 0,4% - 1 мл №10)

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Циклофосфамид- Cyclophosphamidum (флаконы , 500 мг № 6)
 Гепарин-Heparinum (5=раствор 5 мл(1 мл-10000 ЕД)№ 5)
 Эстрон – Oestronum (раствор 0,05 % -1 мл)
 Эстрадиола дипропионат – Oestradioli dipropionas (раствор 0,1 % -1 мл)
 Этинилэстрадиол- Aethinylestradiolum (таб.0,00001 № 30)
 Синэстрол –Synoestrolum (раствор 0,1 % -1 мл; таб.0,001 № 30)
 Тамоксифен- Tamoxifenum (таб. 10 мг № 60)
 Прогестерон-Progesteronum (раствор 1 %- 1мл № 6 в ампулах)
 Прегнин-Praegninum (таб.0,01 № 20)
 Тестостерона пропионат-Testosteroni propionas (раствор 5 % - 1 мл № 6 в ампулах)
 Тестэнат-Testoenatum(раствор 10%-1 мл № 3 в ампулах)
 Метилтестостерон-Methyltestosteronum(таб. 0,005 № 20)
 Ципротерон- Cyproterone(таб.50 мг № 50)
 Фемоден-Femoden(таб 75 мкг+30 мкг (эстроген + гестаген) № 21)
 Регулон-Regulon(таб. 0,15 мг/0,03 мг № 21)
 Новинет-Novynette(таб. 0,15 мг /0,02 мг № 21)
 Левоноргестрел- Levonorgestrelum(таб.0,75 мг № 21)
 Этинилэстрадиол- Aethinylestradiolum(0,03 мг №21)
 Гестоден-Gestodenum(таб. 0,075 мг № 21)00

Тақырып 9: Жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігінде қолданылатын препараттар.

2. Сабақтың мақсаты. Төмендегілер туралы түсінік пен білім алуға мүмкіндік беріңіз:

- жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі ауруларында қолданылатын препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктерін;
- жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі ауруларында қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер;
- жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі ауруларында қолданылатын препараттардың жанама және токсикалық әсерлері;
- жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі ауруларында қолданылатын негізгі препараттарға рецепт жазу

3. Оқу мақсаттары:

- жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі ауруларында қабылданатын препараттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігіне көңіл бөлу;

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігін емдеуде қолданылатын препараттар (адсорбикс, фуросемид, калий антагонисті, натрий гидрокарбонаты, дофамин, декстроза)
2. Жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігінде қолданылатын препараттардың жанама әсерлері
3. Жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі ауруларында дәрілік заттарды қолдануға қарсы көрсеткіштер
4. Жедел және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігін емдеуде қолданылатын қосымша препараттардың тізімі

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері:
 ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8. Бақылау сұрақтары:

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

- натрия гидрокарбонат 4-5% в\в кап
- натрия гидрокарбонат 8,4% в\в кап.
- 5% декстроза 500 мл в\в кап
- натрия хлорид 0,9% в\в кап
- фуросемид 200-400 мг в\в через перфузор
- допамин 3 мкг/кг/мин в\в кап
- адсорбикс 1 капсула x 3 раза в день
- метилпреднизолон, таблетки 4мг, 16мг
- торасемид, таблетки 5, 10, 20мг
- ритуксимаб, флакон для внутривенных инфузий 100 мг, 500 мг;

Тақырып 10: Анемиялық синдромда қолданылатын препараттар.

2. Сабақтың мақсаты: Мыналар туралы түсінік беру және білім алуға мүмкіндік беру:

- гемопоэзге әсер ететін дәрілік заттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы;
- гемопоэзге әсер ететін препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы;
- гемопоэзге әсер ететін препараттардың жанама және токсикалық әсерлері туралы;
- клиникалық жағдайға байланысты дәрілерді дұрыс таңдау;
- гемопоэзге әсер ететін препараттардың негізгі препараттарына рецепт жазуды үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

- гемопоэзге әсер ететін дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- гемопоэзге әсер ететін препараттардың негізгі фармакологиялық әсерін көрсету;
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Гипохромды анемияда қолданылатын препараттар (темір сульфаты (сорбифер Дурулес, тардиферон), темір фумараты (ферронат, генефол), темір хлориді (гемофер), темір қышқылы сульфаты (актиферрин, ферроградум), темір декстран, темір карбоксималтоза, иронковферен, феррумлек, күрделі темір препараттары (малтофер, ферлатум). Қолданылу тәсіліне қарай темір препараттарының жіктелуі. Препараттардың салыстырмалы сипаттамасы, қолдану көрсеткіштері.
2. Темір препараттарының жанама әсерлері. Темірмен улану.
3. Кобальт препараттарының (комид) эритропоэзге әсері. Ықтимал әсер ету механизмі. Қолдану. Адамның эритропоэтин рекомбинанты. Тағайындауға көрсеткіштер. Қолданба мүмкіндіктері. Кіріспе жолдары.
4. Аскорбин қышқылының темірді сіңіру процестеріндегі рөлі
5. Қан түзілу стимуляторлары (эпоэтин альфа, бета, зета; дарбепоэтин альфа)

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті

6. Гиперхромды анемияда қолданылатын препараттар (цианокобаламин, фолий қышқылы). Қолдану көрсеткіштері. Қарсы көрсеткіштер Жанама әсерлері.

7. Лейкопозді ынталандыратын құралдар. Гранулоцитарлы колонияны ынталандырушы фактор (филграстим), гранулоциттік және макрофагтық колонияны ынталандырушы фактор (молграмостим), пентоксил, натрий нуклеинаты, метилурацилдің әсер ету механизмі және қолдану көрсеткіштері.

8. Лейкопозді тежейтін құралдар (новембихин, миелозан, меркаптопурин, допан, тоифосфамид және т.б.).

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Ферроплекс	Натрия нуклеинат
Тардиферон	Граноцит
Сорбифер дурулес	Гепарин
Тотема	Циклофосфан
Эпоэтин альфа	Лейкомакс
Меди сульфат	Меркаптопурин
Кислота аскорбиновая	Циклофосфан
Тиамин бромид	Циклоспорин
Токоферола ацетат	Кислота аминакапроновая
Рутин	Пантрипин
Натрия гидроцитрат	Гирудин

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Феррум-Лек - Ferrum - Lek (р - р в ампл. для в/м введ. -2 мл, для в/в введ. - 5 мл)

Цианокобаламин - Cyanocobalaminum (р-р 0,003% - 1 мл; 0,01%-1мл)

Кислота фолиевая - Acidum folicum (таб. 0,001 № 50)

Актиферрин – Aktiferrin (капс. № 50, р-р для приема внутрь во флак 30 мл)

Ферронат- Ferronat(суспензия 100 мл(1 мл-30 мг))

Железа сульфат- Ferrosulfas(капсулы 0,5 № 30)

Сорбифер Дурулес – «Sorbifer Durules» (таб. № 50)

Ферроградумет- «Ferrogradumet» (таб № 10)

Ферковен- Fercovenum (раствор в ампулах- 5 мл № 10)

Мальтофер- Maltofer (таб. 0,1 № 30)

Коамид-Coamidum (ампулы 1 % раствор- 1 мл)

Филгастим- Filgrastim (флаконы 0,48 мг № 10)

Пентоксил- Pentoxylum (таб. 0,2 № 10)

Миелосан- Myelosanum (таб. 0,002 № 50)

Новэмбихин – Novembichinum(раствор 0,01 -10 мл № 6)

Меркаптопурин- Mercaptopurinum(таб.0,05 №50)

Тақырып 11: Геморрагиялық және миело- және лимфопролиферативті синдромда қолданылатын препараттар.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

2. Сабақтың мақсаты. Төмендегілер туралы түсінік пен білім алуға мүмкіндік беріңіз:

- гемопоэзге әсер ететін дәрілік заттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы;
- гемопоэзге әсер ететін препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы;
- гемопоэзге әсер ететін препараттардың жанама және токсикалық әсерлері туралы;
- клиникалық жағдайға байланысты дәрілерді дұрыс таңдау;
- гемопоэзге әсер ететін препараттардың негізгі препараттарына рецепт жазуды үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

- гемопоэзге әсер ететін дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- гемопоэзге әсер ететін препараттардың негізгі фармакологиялық әсерін көрсету;
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Ходжкин лимфомасын емдеуге арналған препараттар (antineoplastics және immunosuppressants): блеомицин, бендамустин, брентуксимаб, винбластин, винкристин, винорелбин, гемцитабин, даунорубин, дексаметазон, доксорубин, дексаметазон, доксорубин, карбокситрихсимиб, карбокситабинс).
2. Ходжкинді емес лимфомаларды емдеуге арналған препараттар (antineoplastics, immunosuppressants және бактерияға қарсы препараттар): бендамустин, брентуксимаб, винбластин, винкристин, даунорубин, дексаметазон, доксорубин, метотрексат, преднизолон, экибимпосид, ритуксимабсидсид).
3. Лейкозды емдеу үшін қолданылатын препараттар (азацидин, даунорубин, дексаметазон, децитабин, доксорубин, дарубин, меркаптопурин, митоксантрон, циклофосфамид, цитарин).
4. Созылмалы миелоидты лейкозда қолданылатын дәрілер (antineoplastics және immunosuppressants): иматиниб, нилотиниб, дасатиниб, босутиниб, гидроксимочевин).
5. Гемостазға әсер ететін құралдар. Гемостаз жүйесінің жалпы сипаттамасы. Қанның коагуляциясына әсер ететін препараттардың классификациясы.
6. Тікелей әсер ететін антикоагулянттар. Гепариннің түзілу көздері, химиялық қасиеттері және әсер ету механизмі. гепариннің белсенділігі. Әсердің даму қарқыны және оның ұзақтығы. Кіріспе жолдары. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсері. Гепарин антагонистері (протамин сульфаты).
7. Жанама әсер ететін антикоагулянттар (неодикумарин, варфарин, фенилин). Қимыл механизмі. Тиімділік. Кіріспе және дозалау. Жанама әсерлер мен асқынулар. Жанама антикоагулянттардың антагонистері (Викасол).
8. Фибринолитикалық агенттер (стрептокиназа, урокиназа, альтеплаза). Фармакологиялық қасиеттерінің сипаттамасы. Тромболиздегі тиімділігі. Кіріспе жолдары. Асқынулар.
9. Антиагреганттар (ацетилсалицил қышқылы, абциксимаб, тиклопидин, сульфипиразон). Тромбоциттерге қарсы әсер ету механизмі. Қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. қажетсіз әсерлер.
10. Антигеморрагиялық және қан тоқтататын заттар. Қан ұю факторының препараттары (фибриноген, тромбин, кальций тұздары), К витаминінің препараттары (викасол), антифибринолитикалық заттар (аминокапрон қышқылы), протеаза тежегіштері (апротинин). Қимыл механизмі. Тағайындауға көрсеткіштер. Қолдану жолдары мен әдістері. қажетсіз әсерлер.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы:
 шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері:
 ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Блеомицин	Циклофосфамид
Бендамустин	Цитарибин
Брентуксимаб	Метотрексат
Винбластин	Преднизолон
Винкристин	Иматиниб
Гемцитабин	Нилотиниб
Даунорубицин	Дазатиниб
Дексаметазон	Неодикумарин
Доксорубицин	Варфарин
Карбоплатин	кислота ацетилсалициловая
Ритуксимаб	

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Блеомицин-Bleomycinum (флаконы по 0,015 г № 6)
 Бендамустин- -Bendamustinum (флаконы 2,5 мг/ мл № 6)
 Брентуксимаб- Brentuximab(флаконы 50 мг № 4)
 Винбластин- Vinblastinum (флаконы 0,005 № 25)
 Винкристин- Vincristinum (флаконы 0,5 мг № 10)
 Гемцитабин- Gemcitabinum (флаконы 1000 мг № 10)
 Даунорубицин-Daunorubicinum (флаконы 20 мг № 10)
 Дексаметазон- Dexamethasonum (раствор 0,4 % - 2 мл № 5; таб.0,0005 № 30)
 Доксорубицин-Doxorubicinum (флаконы 0,01 № 10)
 Карбоплатин- Carboplatinum (флаконы 0,15 № 10)
 Ритуксимаб-Rituximab (флакон 100 мг № 10)
 Циклофосфамид- Cyclophosphamidum (флакон 0,2 № 2)
 Цитарибин - Cytaribine (флакон 100 мг № 10)
 Метотрексат- Methotrexatum (таб.0,0025 № 50)
 Преднизолон- Prednisolonum (таб. 0,005 № 30)
 Иматиниб- Imatinibum (капс.100 мг № 120)
 Нилотиниб-Nilotinibum (капс. 200 мг № 28)
 Дазатиниб- Dasatinibum (таб. 100 мг № 50)
 Неодикумарин- Neodicumarinum (таб. 0,05 № 50)
 Варфарин- Warfarin (таб. 0,05 № 50)
 кислота ацетилсалициловая- Acidum acetylsalicylicum (таб. 0,75 № 20)

Тақырып 12: Гипергликемия және гипогликемия кезінде қолданылатын препараттар.

2. Сабақтың мақсаты. Түсіну және білім алуға мүмкіндік беру:

- гормондық препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы.
- гормоналды препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы.
- гормондық препараттардың жанама және токсикалық әсері туралы.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/	35 беттің 1 беті
Әдістемелік нұсқау		

3. Оқу мақсаттары:

- гормондық препараттардың фармакодинамика және фармакокинетика мәселелерін қарастыру.
- гормондық агенттердің негізгі фармакологиялық әсерін көрсетіңіз.
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

- 1-2 типті қант диабетінде қолданылатын дәрілер (адам инсулинінің аналогы, инсулин гларгин, инсулин глулизин, инсулин деглюдек, инсулин детемир, инсулин гларгин, инсулин деглюдек, инсулин-изофан, глибенкламид, Гликлазид, глимепирид, дапаглифлозин, инсулинлифлозин, дулаглюпартит ретінде болады. , линаглиптин, метформин, ситаглиптин).
- Инсулин препараттары және синтетикалық гипогликемиялық заттар. Инсулиннің әсер ету механизмі. инсулин рецепторы. Инсулиннің глюкозаның жасушаларға тасымалдануына әсері. Бұлшық еттерге, бауырға, май тініне әсер етеді. Қандағы глюкозаның мазмұнына және оның тіндерге түсуіне әсері. Қант диабетінде инсулинді қолдану. Қолдану жолдары мен әдістері. Дозалау принциптері. Инсулиндердің түрлері. Адам, шошқа және сиыр инсулиндері. Ерігіштігі және әсер ету ұзақтығы.
- Ультра қысқа әсер ететін инсулин препараттары (инсулин лиспро, инсулин аспарт). Ұзақ әсер ететін инсулиндер. Инсулин гларгині (Lantus). Фармакокинетикалық параметрлердің сипаттамасы
- Гипогликемия синдромында қолданылатын препараттар (глюкагон, адреналин, глюкоза). Гипогликемияға қарсы әсер ету механизмі. Жанама әсерлері.
- Ауызша гипогликемиялық агенттер. Сульфонилмочевина туындылары (глибенкламид, гликлазид, глимепирид және т.б.). Гипогликемиялық әсер ету механизмі. β -жасушалық калий арналарымен әрекеттесу және инсулиннің шығарылуына әсері. Инсулиннің тіндерге әсерін күшейту және қандағы глюкагон деңгейіне әсер ету. Қолдану. Прандиальды гликемиялық реттегіштер (натеглинид). Тамақтан кейінгі инсулин секрециясына әсері. Дозалау режимі.
- Бигуанидтер (метформин). Қант диабетіне қарсы әсер ету механизмі. Глюкозаның ағзаға түсуіне және оның ұлпаларда қолданылуына әсері. Қолданба мүмкіндіктері.
- Қант диабетінде тиазолидиндион (росиглитазон) және акарбоза туындыларын қолдану. Дәрілік заттардың әсер ету механизмі. Қолдану көрсеткіштері
- Бүйрек үсті безінің жеткіліксіздігі синдромында қолданылатын препараттар. Глюкокортикостероидтар (гидрокортизон, кортизон ацетаты, преднизолон, метилпреднизолон, триамцинолон, бетаметазон, дексаметазон). Минералокортикоидтар (флудрокортизон). Әсер ету механизмі, көрсеткіштері. Жанама әсерлері. Балалық шақта қолдану ерекшеліктері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8. Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Инсулин гларгин	Инсулин-изофан
Инсулин деглюдек	Глибенкламид
Инсулин детемир	Бутамид

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Хлорпропамид

Глипизид

Гликлазид

Глимепирид

Дапаглифлозин

Дулаглутид

Инсулин аспаргат

Канаглифлозин

Линаглиптин

Метформин

Ситаглипин

Глюкоза

Адреналин гидрохлорид

Глюкагон

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Инсулин гларгин – Insulinum glarginum (раствор 100 МЕ/мл -10 мл № 5)

Инсулин деглудек – Insulinum degludecum (раствор 100 ЕД/3 мл № 5)

Инсулин детемир- Insulinum detemirum (раствор 100 ЕД/ 1 мл № 10)

Инсулин-изофан- Insulinum isophanum (раствор 100 МЕ / 1 мл- 10 мл № 5)

Глибенкламид- Glibenclamide (таб.0,0025 № 20)

Бутамид – Butamidum(таб. 0,25 № 30)

Хлорпропамид –Chlorpropamidum (таб.0,25 № 30)

Глипизид- Glipizide (таб.0,005 № 30)

Гликлазид- Gliclazidum (таб. 0,08 № 60)

Глимепирид- Glimepiridum(таб.0,001 № 100)

Дапаглифлозин – Dapagliflozinum (таб. 0,005 № 30)

Дулаглутид- Dalaglutide (раствор 1,5 мг/ 0,5 мл)

Инсулин аспаргат- Insulinum aspartatum (раствор 100 ЕД/ 3 мл № 5)

Канаглифлозин- Canagliflozinum (таб. 100 мг №10)

Линаглиптин-Linagliptinum (таб. 5 мг №30)

Метформин- Metformin(таб.0,5 № 20)

Ситаглипин- Sitagliptinum (таб. 100 мг № 28)

Глюкоза- Glucosum (раствор 5%-200 мл)

Адреналин гидрохлорид - Adrenalinum hydrochloridum (раствор 0,1%- 1 мл)

Глюкагон-Glucagonum (раствор 0,001)

13-тақырып: Қалқанша безінің ауруларында қолданылатын дәрілер

2. Сабақтың мақсаты. Түсіну және білім алуға мүмкіндік беру:

- қалқанша безінің ауруларында қолданылатын препараттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы;
- қалқанша безінің ауруларында қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы;
- қалқанша безінің ауруларында қолданылатын препараттардың жанама және токсикалық әсері туралы;

3. Оқу мақсаттары:

- қалқанша безінің ауруларында қолданылатын дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- қалқанша безінің ауруларында қолданылатын препараттардың негізгі фармакологиялық әсерін көрсету;
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Гормондық препараттар, олардың синтетикалық аналогтары, алмастырғыштары және антагонистері. Классификация. Қабылдау көздері.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

2. Гипоталамус және гипофиз гормондарының препараттары (кортикотропин, косинтропин, соматотропин, тиреотропин, лактин, менопаузадағы гонадотропин. (менотропиндер), пролан, окситоцин, карбетоцин, вазопрессин, десмопрессин, терлипрессин, питуитрин, рифатиоин, гонадорелин, октреотид, ланреотид, пасиреотид, соматостатин). Әсер ету механизмі Қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсері.

3. Қалқанша безінің гормондарының препараттары (метилтиоурацил, мерказолил, пропилтиоурацил, диодотирозин, калий йодиді). Қимыл механизмі. Қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсері.

4. Қалқанша безіне қарсы препараттар (йод, диодотирозин, мерказолил, пропилтиоурацил, калий перхлораты, радиоактивті йод). Қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Жанама әсері.

5. Гипотиреозда қолданылатын препараттар (натрий левотироксин, тироксин, трийодтиронин гидрохлориді, тиреодин). Қимыл механизмі. Қолдану, қарсы көрсеткіштер. Жанама әсері.

6. Глюкокортикоидтар (гидрокортизон, преднизолон және т.б.). Қимыл механизмі. Қолдану, қарсы көрсеткіштер. Жанама әсері.

7. Минералокортикоидтар (дезоксикортикостерон ацетаты және т.б.). Қимыл механизмі. Қолдану, қарсы көрсеткіштер. Жанама әсері.

8. Жыныстық дамудың және жыныс мүшелерінің дамуының туа біткен аномалияларында, аналық бездердің, жатыр түтіктерінің және кең байламдарының туа біткен аномалияларында, аналық бездердің туа біткен бұралуында, аналық бездердің дамуының кисталық аномалияларында (эстрогендер, гестагендер, анаболикалық стероидтар, антибиотиктер) қолданылатын құралдар.)

9. Ерлердің жыныстық гормондары (андрогендер). Әсер ету механизмі, көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері, дозалау режимі, жанама әсерлері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау:

Кортикотропин

Соматотропин

Тиротропин

Лактин

гонадотропин менопаузный

Гонадотропин хорионический

Окситоцин

Карбетоцин

Десмопрессин

Питуитрин

Гонадорелин-

Соматостатин

Метилтиоурацил

Мерказолил

Дийодтирозин

Калия йодид

Левотироксин натрия

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Кортикотропин- Corticotropinum (флаконы 10 ЕД № 10)

Соматотропин-Somatotropinum (флаконы 4 ЕД № 10)

Тиротропин- Thyrotropin (флаконы 10 ЕД № 20)

Лактин – Lactinum (флаконы 200 ЕД № 10)

гонадотропин менопаузный-Gonadotropinum menopausticum-флаконы 75ЕД №5

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Гонадотропин хорионический—Gonadotropinum chorionicum-флаконы 500ЕД №6

Окситоцин- Oxytocinum(раствор 1 мл (5 ЕД) № 5 в ампулах)

Карбетоцин-Carbetocinum (раствор 100 мкг/ мл № 5)

Десмопрессин-Desmopressinum (таб. 0,2 мг № 30)

Питуитрин- Pituitrinum(раствор 1 мл(5 ЕД) № 5)

Гонадорелин- Gonadorelin (порошок 2 мг № 50)

Соматостатин-Somatostatinum (порошок для инъекция 250 мкг)

Метилтиоурацил- Methylthiouracilum (таб.0,25 № 20)

Мерказолил- Mercazolil (таб.0,005 № 100)

Дийодтирозин-Diodthyrosinum (таб. 0,05 № 20)

Калия йодид- Kalii iodidum (раствор 3 % -200 мл)

Левотироксин натрия- Levothyroxinum natrium (таб. 0,0001 № 50)

14-тақырып: Тірек-қимыл аппараты ауруларында қолданылатын құралдар. Альгетиктер.

2. Сабақтың мақсаты. Түсіну және білім алуға мүмкіндік беру:

- тірек-қимыл аппараты ауруларында қолданылатын дәрілік заттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы
- тірек-қимыл аппараты ауруларында қолданылатын препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы
- клиникалық жағдайға байланысты дәрілерді дұрыс таңдауды үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

- тірек-қимыл аппараты ауруларында қолданылатын дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру.
- тірек-қимыл аппараты ауруларында қолданылатын дәрілік заттардың негізгі фармакологиялық әсерін көрсетіңіз
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Стероидты қабынуға қарсы препараттар (гидрокортизон, дексаметазон, преднизолон, бетаметазон, триамцинолон және т.б.). Қабынуға қарсы әсер ету механизмі. Буындардың қабыну ауруларын емдеуде глюкокортикоидтарды қолдану принциптері. Жанама әсерлері
2. Қабынуға қарсы стероидты емес препараттар (КҚСП). Диклофенак, ацеклофенак, эторикоксиб, лорноксикам, мелоксикам, диацереин, индометацин, кеторолак, ибупрофен, напроксен, кетопрофен, фенилбутазон, нимесулид және т.б.). Қабынуға қарсы әсер ету механизмі. Буындардың қабыну ауруларында қолданыңыз.
3. NSAID-тердің жанама әсерлері. Жеке препараттардың салыстырмалы сипаттамасы.
4. Сүйектің резорбциясын бәсеңдететін препараттар (кальций карбонаты, кальций глюконаты). Бисфосфонаттар. Қимыл механизмі. Қолдану көрсеткіштері Жанама әсерлері.
5. Ревматоидты артритте қолданылатын негізгі препараттар. Классификация.
6. Негізгі базалық қорлар. Чингамин, әсер ету механизмі, қолдану көрсеткіштері, жанама әсерлері.
7. Алтын және пеницилламин препараттары. Қабынуға қарсы әсер ету механизмдері. Жанама әсерлері. Қолдану.
8. Негізгі қорларды резервтеу. Цитостатиктер (метотрексат, лефлуномид және т.б.) Әсер ету принципі. Қолдану принципі. Жанама және токсикалық әсерлер.
9. Буындардың қабыну ауруларында қолданылатын сульфаниламидтер (сульфасалазин және т.б.).

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы	044-41/
Әдістемелік нұсқау	35 беттің 1 беті

10. Подаграны емдеу үшін қолданылатын препараттар. Глюкокортикостероидтар (преднизолон, метилпреднизолон, бетаметазон). Зәр қышқылының метаболизміне әсер ететін құралдар (колхицин, аллопуринол, фебуксостат). NSAIDs (Диклофенак, ацеклофенак, эторикоксиб, лорноксикам, мелоксикам, кетопрофен, кеторолак). Қимыл механизмі. Көрсеткіштері, қарсы көрсеткіштері, жанама әсерлері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецептер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау.

Гидрокортизон	Диацереин
Дексаметазон	Индометацин
Преднизолон	Кеторолак
Бетаметазон	Ибупрофен
Триамцинолон	Напроксен
Диклофенак	Кетопрофен
Ацеклофенак	Нимесулид
Эторикоксиб	Метотрексат
Лорноксикам	Косхицин
Мелоксикам	Аллопуринол

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Гидрокортизон- Hydrocortisonum (раствор 0,025 г №5 в ампулах; таб.0,005 №30)

Дексаметазон- Dexamethasonum(таб.0,0005 №50)

Преднизолон-Prednisolonum(таб.0,001 № 20)

Бетаметазон-Betamethasonum(раствор 0,004 -1 мл №1)

Триамцинолон- Triamcinolonum(таб. 0,004 № 30)

Диклофенак натрий – Diclofenac-natrium (раствор 2,5%-3 мл №5; таб.0,025 №50)

Ацеклофенак-Aceclophenacum(таб.100 мг № 20)

Эторикоксиб- Etoricoxibum(таб.90 мг № 7)

Лорноксикам- Lornoxicamum(таб. 8 мг № 100)

Мелоксикам- Meloxicamum(таб. 7,5 мг № 20)

Индометацин- Indometacin(мазь 10 %-30,0 ; капс. 0,025 № 30)

Кеторолак-Ketorolacum(таб. 10 мг № 10)

Ибупрофен- Ibuprofen(таб.0,6 № 30)

Напроксен- Naproxen(таб.0,25 № 50)

Кетопрофен- Ketoprophenum (капс. 0,05 № 10)

Нимесулид- Nimesulidum (таб. 0,1 № 10)

Метотрексат-Methotrexatum (таб.0,0025 № 50)

Косхицин- Colchicinum (таб.0,005 № 50)

Аллопуринол- Allopurinolum (таб.0,1 № 10)

Тақырып 15: Педиатриядағы дәлелді медицина.

2. Сабақтың мақсаты. Түсіну және білім алуға мүмкіндік беру:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

- орталық жүйке жүйесіне әсер ететін дәрілік заттардың әсер ету механизмдері мен қолдану ерекшеліктері туралы.
- орталық жүйке жүйесіне әсер ететін препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер туралы.
- орталық жүйке жүйесіне әсер ететін дәрілердің жанама және токсикалық әсері туралы.

3. Оқу мақсаттары:

- орталық жүйке жүйесіне әсер ететін дәрілік заттардың фармакодинамикасының және фармакокинетикасының мәселелерін қарастыру;
- орталық жүйке жүйесіне әсер ететін дәрілік заттардың негізгі фармакологиялық әсерін көрсету;
- студенттердің назарын жекелеген дәрілік заттардың қасиеттерінің ерекшеліктеріне аудару және олардың салыстырмалы сипаттамасын беру.

4. Негізгі сұрақтар мен тақырыптар:

1. Ұстамалардың себептері мен патогенезі туралы жалпы түсінік. Конвульсиялық синдромды емдеу принциптері. Құрысуға қарсы препараттардың классификациясы.
2. Натрий каналдарын блоктайтын эпилепсияға қарсы препараттар (дифенин, карбамазепин, ламотриджин, натрий вальпроаты, топирамат). Құрысуға қарсы дәрілердің фармакокинетикасы мен фармакодинамикасының ерекшеліктері және олардың эпилепсияның әртүрлі формаларындағы тиімділігі. Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсері.
3. Т-типті кальций арналарын блоктайтын эпилепсияға қарсы препараттар (этосуксимид, триметин, натрий вальпроаты). Құрысуға қарсы дәрілердің фармакокинетикасы мен фармакодинамикасының ерекшеліктері және олардың эпилепсияның әртүрлі формаларындағы тиімділігі. Қолдану көрсеткіштері Жанама әсерлері.
4. GABAergic жүйесін белсендіретін эпилепсияға қарсы препараттар (бензодиазепиндер (диазепам, лоразепам, клоназепам), фенобарбитал, топирамат, натрий вальпроаты, вигабатрин, тиагабин). Құрысуға қарсы дәрілердің фармакокинетикасы мен фармакодинамикасының ерекшеліктері және олардың эпилепсияның әртүрлі формаларындағы тиімділігі. Қолдану көрсеткіштері Жанама әсерлері.
5. Глутаматергиялық жүйенің белсенділігін төмендететін эпилепсияға қарсы препараттар (ламотриджин, топирамат). Қолдану көрсеткіштері. Жанама әсері.
6. Паркинсонизмге тән көріністер мен себептері. Экстрапирамидалық бұзылыстарды дәрілік түзету тәсілдері. Паркинсонға қарсы препараттардың классификациясы.
7. Дофаминергиялық активаторлар: допаминдік прекурсорлар (леводопа), допаминдік рецепторлардың стимуляторлары (бромокриптин), моноаминоксидаза тежегіштері (селегилин), дофаминнің бөлінуін күшейткіштер (амантадин). Фармакологиялық қасиеттерінің салыстырмалы сипаттамасы.
8. Паркинсонизмді емдеуде ДОФА-декарбоксилаза тежегіштерін (карбидопа, бенсеразид) қолдану.
9. Орталық жүйке жүйесіндегі холинергиялық процестерді тежейтін антипаркинсондық препараттар (тригексифенидил гидрохлориді, циклодол). Әсер ету механизмі, тиімділігі, жағымсыз әсерлері.
10. Ми қабығының зақымдану синдромы (менингит). Менингиттің фармакотерапиясының жалпы принциптері. Нейроинфекцияларда қолданылатын бактерияға қарсы препараттар
11. Жедел цереброваскулярлық бұзылыс (АКВ). Инсульт терапиясының принциптері: дифференциацияланбаған (инсульт түріне қарамастан) және сараланған терапия (ишемиялық және геморрагиялық инсульт).
12. Геморрагиялық түрі бойынша ОНМК. Дәрілік терапияның принциптері. Коагулянттар (гемостатиктер) Тромбин, К витамині, викасол. Классификация. Геморрагиялық түрдегі

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

қанның ұюын жақсарту және тамырлардың өткізгіштігін төмендету үшін қолданылатын препараттар.

13. Ишемиялық түрі бойынша ОНМК. Дәрілік терапияның принциптері. Ишемиялық құбылыстарды қалыпқа келтіру және жеңілдету үшін қолданылатын препараттар. Антиагреганттар (ацетилсалицил қышқылы, дазоксiben, эпопростенол, абциксимаб, тиклопидин, клопидогрел, дипиридамом, антуран). Антикоагулянттар (гепарин, фраксипарин, эноксипарин, неодикумарин, синкумар, варфарин, фенилин).

14. Нейрометаболикалық заттар: ноотропты заттар. Классификация. Әсер ету механизмі, көрсеткіштері, қолдануға қарсы көрсеткіштері. Ноотропты препараттар. Ұғымды анықтау. Пирацетам мен винпоцетиннің ми қан айналымына, мидағы зат алмасу процестеріне, мидың жоғары интегративті функцияларына, оқу қабілетіне, есте сақтау қабілетіне әсері. Ноотропты әсердің даму жылдамдығы. Қолдану көрсеткіштері.

15. Антигипоксантилар және антиоксиданттар. Әсер ету принциптері, көрсеткіштері, қарсы көрсеткіштері, жанама әсерлері.

16. Ми қан айналымын жақсартатын құралдар (вазоактивті заттар). Көрсеткіштері, қарсы көрсеткіштері, жанама әсерлері.

5. Пәннің соңғы оқу нәтижелеріне жетудің негізгі формалары / әдістері / технологиясы: шағын топтарда жұмыс, пікірталастар.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері: ауызша сұрау, тесттік және ситуациялық тапсырмаларды шешу, рецепттер жазу.

7. Әдебиет: 1 қосымша

8.Бақылау сұрақтары:

Препараттардың топтарын анықтау.

Клоназепам	Троксевазин
Цефтриаксон	Натрия вальпроат
Ацетилсалициловая кислота	Диазепам
Дипиридамом	Лоразепам
Фраксипарин	Леводоба
Пирацетам	клоназепам
Амикацин	Фенобарбитал
Аскорутин	Бромокриптин
Винпоцетин	Амантадин
Семакс	циклодол
Пентоксифиллин	Ампициллин
Ацедипрол	Гентамицин

Рецепт бойынша берілетін дәрілер:

Карбамазепин- Carbamazepinum (таб. 0,2 №20)

Викасол-Vicasolum (р-р 1% - 1 мл)

Дифенин – Dipheninum(таб.0,1 № 20)

Ламотриджин – Lamotriginum (таб.0,1 № 10)

Этосуксимид –Aethosuximidum (кап.0,25 № 50)

Триметин-Trimetinum (таб. 0,1 № 30)

Натрия вальпроат- Valproate sodium (порошок 0,4)

Диазепам – Diazepamum (таб. 0,005 № 100)

Лоразепам – Lorazepamum (таб. 0,5 № 20)

Леводоба- Levodopum (кап. 0,5 № 500)

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		
Әдістемелік нұсқау		044-41/ 35 беттің 1 беті

Клоназепам – Clonazepamum (таб.0,5 № 30)
 Фенобарбитал- Phenobarbitalum (таб. 0,1 № 6)
 Бромокриптин – Bromocriptinum (таб.0,025 № 30)
 Амантадин – Amantadinum (таб. 0,1 № 30)
 Циклодол – Cyclodolum (таб.0,001 № 10)
 Ампициллин – Ampicillin (таб.0,25 № 20)
 Гентамицин -Gentamycin sulfas (р-р 4% - 2 мл амп. №10)
 Цефотаксим- Cefotaximum (1,0 № 20 во флаконах)
 Церебролизин- Cerebrolysin (р-р 5% - 1 мл)
 Пиридитол – Pyriditolum (таб. 0,01 №20)
 Кислота ацетилсалициловая- Acidum acetylsalicylicum (таб.0,5 № 10)
 Тромбин –Trombinum (125 ЕД № 10 в ампулах)
 Актовегин (амп. 10% - 2 мл №10)
 Ницерголин (таб. 0,01 №30; 0,004 фл. №4)
 Гепарин – Heparinum(раствор 5 мл (1 мл-10000 ЕД))
 Неодикумарин-Neodicumarinum(таб.0,05 № 10)
 Мексидол – Mexidol таб. 0,125 №30; р-р 5% - 2 мл)
 Циннаризин- Cinnarisinum(таб. 0,025 №50)
 Троксевазин –Troxeutin (кап. 0,3 № 50; гель 2 %-40,0)
 Аминазин – Aminazinum(раствор 2,5 % -2 мл № 6; драже 0,025 № 50)
 Трифтазин – Triptazinum(таб. 0,1 № 100)
 Хлорпромазин- Chlorpromazinum (драже 0,025 № 50)
 Трифлуоперазин- Trifluoperazinum (таб. 0,005 № 100)
 Хлорпрохлорексен – Chlorprothixenum (таб. 0,015 № 50)
 Галоперидол – Haloperidolum(раствор 0,5 % -1мл; таб.0,015 № 50)
 Дроперидол – Droperidolum (раствор 0,25 % -5 мл № 4)
 Клозапин- Clozapinum (таб. 0,05 № 10)
 Оланзапин- Olanzapinum (таб. 0,005 № 50)
 Сульпирид- Sulpiride(таб. 50 мг № 50)
 Рисперидон- Risperidonum (таб.0,002 № 30)
 Ниаламид- Nialamidum (таб. 0,025 №50)
 Имипрамин- Imipramine (раствор 1,25 % -2 мл № 10; таб.0,025 № 20)
 Амитриптилин- Amitriptyline (таб. 0,025 № 10)
 Дулоксетин- Duloxetine (таб. 60 мг № 30)
 Сертралин- Sertraline (таб. 0,5 № 100)
 Флуоксетин- Fluoxetine (капс. 0,02 № 20)
 Флувоксамин- Fluvoxaminum (таб. 0,05 № 20)
 Миртазапин- (таб. 45 мг № 20)
 Агомелатин- Agomelatine (таб. 0,025 № 14)
 Венлафаксин- Venlafaxine (таб.0,075 № 28)
 Хлордiazепоксид –Chlordiazepoxide (драже 0,025 № 100)
 Диазепам- Diazepamum (таб. 0,005 № 100)
 Феназепам- Phenazepamum (таб 0,001 № 50)
 Медазепам- Medazepamum(таб. 0,01 № 10)
 Мидазолам- Midazolam (раствор 0,5 % -1 мл № 6)
 Буспирон- Buspironum (таб. 0,01 № 20)
 Флумазенил- Flumazenilum (раствор 0,1%-10 мл № 10)
 натрия бромид- Natrii bromidum (раствор 3 %-200 мл)

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		
Әдістемелік нұсқау		044-41/ 35 беттің 1 беті

настойка валерианы – Tinctura valerianae (50 мл)
 Кофеин бензоат натрия – Coffeinum natrii-benzoas (таб. 0,1 № 6)
 Сиднокарб- Sydnocarbium (таб. 0,005 № 20)
 Нитразепам- Nitrazepamum (таб. 0,005 № 20)
 Зопиклон- Zopiclonum (таб. 0,0075№ 5)
 Карбамазепин- Carbamazepinum (таб. 0,2 № 10)
 Ламотриджин- Lamotriginum (таб.0,1 № 10)

Қосымша 1

Негізгі әдебиеттер:

Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М. : "Литтерра", 2016. - 504 бет.
 Katzung , Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text] : textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.] : McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
 Goodman end Gilman's , A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text] : textbook / Goodman & Gilman's A; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York : McGraw-Hill Education, 2018. - 1419p.
 Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқуқұралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы :Эверо, 2016. - 148 бет.с.
 Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
 Аляутдин, Р. Н. Фармакология : учебник.- М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
 Харкевич, Д. А. Фармакология :оқулық. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
 Рахимов, Қ. Д. Фармакология :оқуқұралы. - Алматы : ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
 Орманов, Н. Ж. Фармакология. 1-кітап :оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
 Орманов, Н. Ж. Фармакология. 2-кітап :оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
 Фармакология : учебник / под ред. Р. Н. Аляутдина. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.

Қосымша әдебиеттер:

Фармакология: нұсқаулық = Фармакология : руководство / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М. : "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
 Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
 Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З. А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы :Эверо, 2016. - 184 б. с.
 Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т. А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М. Малдыбаева.- Алматы : Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
 Фармакология антимикробных средств : учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы : Литер Принт. Казахстан, 2016. - 784 с.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		
Әдістемелік нұсқау		044-41/ 35 беттің 1 беті

Фармакология:руководство к лабораторным занятиям : учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп. ; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.

Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус. : оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус : учеб. пособие. - Алматы : ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.

Фармакология негіздері және рецептурасы : оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана :Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.

Основы фармакологии с рецептурой : учебник / М. З. Шайдаров [и др.]. - Астана :Ақнұр, 2014. - 406 с.

Жаугашева, С. К. Фармакологический глоссарий/ С. К. Жаугашева, Н. Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: соварь. - 2-е изд ; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы : Эверо, 2013. - 132с.

Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.

Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

Орманов, Н. Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология : оқуқұралы .- Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

Орманов , Н. Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению) : учеб.-методическое пособие /ЮКГФА. - ; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы :Эверо, 2013. - 138 с.

Орманов, Н. Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология :оқуқұралы / Н. Ж. Орманов, Н. Р. Сырманова, Л. Н. Орманова ; ҚРденсаулықсақтауминистрлігі; ОҚММА. - Алматы :Эверо, 2012. - 102 бет.с.

Электронды кітаптар:

Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

Kharkevitch, D. A. Pharmacology [Электронный ресурс] :textbookformedicalstudents / D. A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

Фармакология [Электронный ресурс] :оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология : учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 504 бет с.

Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С. , 2014 <https://aknurpress.kz/login>

Айсина, Р.А., Орынтаева, М.Д.Фармакология с токсикологией к разделу рецептура: Методические указания. - Костанай: КГУ им. А. Байтурсынова, 2012. <http://rmebrk.kz/>

Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст] : учебник / М. Д. Гаевый, Л. М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М. : ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>

Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст] : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону : Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы		044-41/
Әдістемелік нұсқау		35 беттің 1 беті

Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/

Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/

Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/

Стикеева Р.Қ. Фармакология-I (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған).- оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/